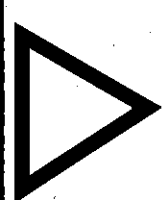

**Stedelijk
Museum** **BUREAU**
AMSTERDAM

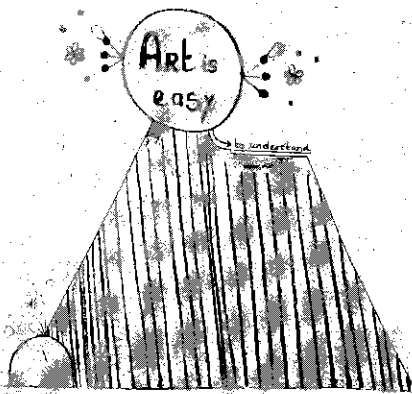
NO 39

ROZENSTRAAT 59 / 1016 NN AMSTERDAM

TEL 31(0)20 4220471 / FAX 31(0)20 6261730

en werken uit de jaren zestig van **Daan van Golden Robert Indiana Yayoi Kusama**
Niki de Saint Phalle Martial Raysse Wim T. Schippers Elaine Sturtevant e.o.
5 september tot en met 11 oktober 1998

LILY VAN DER STOKKER

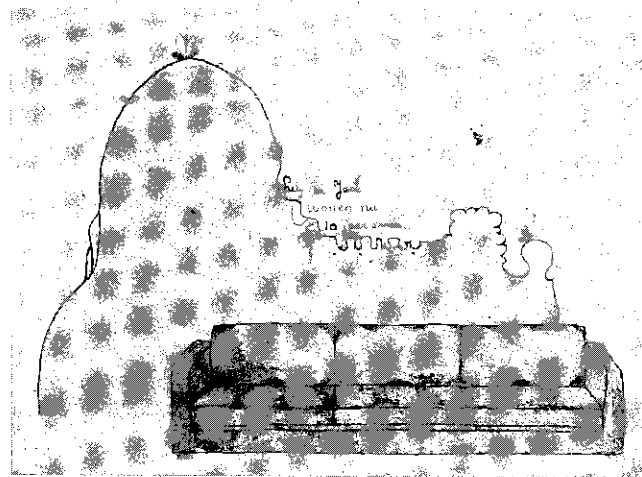
Meer dan eens verklaarde Lily van der Stokker dat ze niet een 'daughter of the sixties' is en dat de 'explosions of love', de felgekleurde bloemen en psychedelische tierlantijnen in haar werk niets te maken hebben met een revival van de Flower Power. Toch ging zij met enthousiasme in op het voorstel van Bureau Amsterdam om drie nieuwe muurschilderingen te tonen in combinatie met kunstwerken uit de jaren zestig. Uit de collectie van het Stedelijk Museum koos zij (samen met conservator Leontine Coelewij) werken van onder meer Daan van Golden, Wim T. Schippers, Martial Raysse en Niki de St. Phalle, aangevuld met een video (uit privébezit) van Yayoi Kusama.

Waarom de sixties? "Omdat die leuk en kleurrijk zijn. Is dat niet genoeg voor kunst om niet meer dan dat te zijn? Waar staat dat kunst diep en goed moet zijn? Mag kunst niet gewoon slecht of juist leuk en vrolijk zijn."¹

Lily van der Stokker trad in het begin van de jaren negentig internationaal op de voorgrond met monumentale wandschilderingen die opvielen door een 'meisjesachtige' beeldtaal, uitbundige fluorescerende kleuren en grappige en soms onzinnige teksten ('kusje', 'hoi', 'wonderful'). In interviews verklaarde ze dat liefde en vriendelijke voorstellingen haar onderzoeksterrein waren en dat 'good girls' een bron van inspiratie vormden.

Sommigen vatten Van der Stokkers grenzeloze optimisme en (schijnbare) naïviteit op als provocatie. Wil zij de spot drijven met de rigoureuze abstractie van Sol Lewitt of het strenge conceptualisme van Joseph Kosuth en Lawrence Weiner? Nee, het leveren van een dubbelzinnig of cynisch commentaar interesseert haar niet. Liever maakt ze werk dat onmiddellijk aanspreekt, "niet eerst via het hoofd, maar direct naar het hart."

Art Is Easy - to understand luidt de titel van een

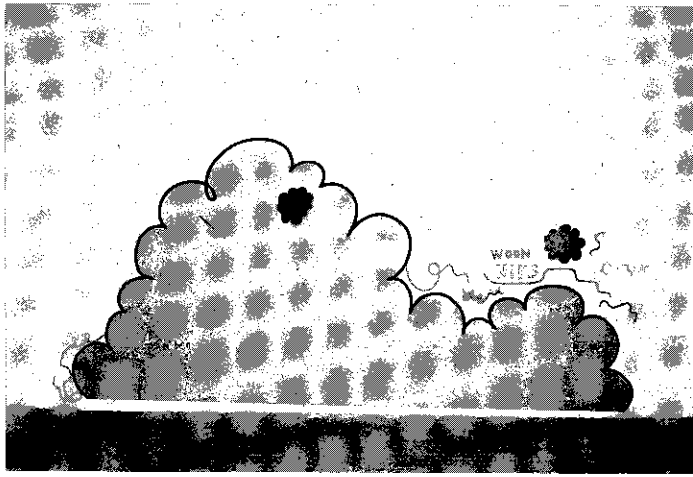

van haar muurschilderingen in Bureau Amsterdam. Het kan gelezen worden als de wens om op een directe manier met het publiek te communiceren. "*Art Is Easy - to understand* heeft te maken met mijn verlangen om dingen te maken die gemakkelijk zijn en voor iedereen te begrijpen."

Die anti-intellectualistische benadering van de kunst kenmerkt ook het werk van de sommige van de kunstenaars die Van der Stokker uitkoos. Bij Daan van Golden en Wim T. Schippers ziet zij een typisch Nederlandse belangstelling voor het gewone en alledaagse. "Veel van mijn inspiratie haal ik uit de saaie alledaagse wereld", zei Lily van der Stokker een paar jaar geleden.² Het zou een uitspraak van Wim T. Schippers kunnen zijn die op zijn eerste solotentoonstelling in Museum Fodor (1962-63) de 'zalen der waarachtige oninteressantie' inrichtte.

"De teksten in mijn werk geven vaak onnodige feitelijke informatie, die voor iedereen onbelangrijk is, zoals in de muurschildering *This building was built in 1994*" (oorspronkelijk ontworpen en uitgevoerd op de buitenmuur van galerie Art & Public in Genève in 1995). Sommige teksten lijken op roddels waarvan je je afvraagt of ze waar zijn. 'I am 42' is de tekst in een muurschildering die ze vorig jaar in Londen maakte, 'Lily + Jack wonen 10 jaar samen' luidt de tekst van een van de werken in Bureau Amsterdam. Zelfs uitgegroot tot een formaat van 2 bij 3 meter blijven de muurschilderingen eruitzien als spontane krabbels, als intieme aantekeningen, die niet voor andermans ogen bestemd lijken te zijn.

Op geheel eigen wijze maakt Daan van Golden zijn persoonlijk leven, zijn familie en de vertrouwde dingen om hem heen tot onderdeel van zijn kunst; fotootjes van Brigitte Bardot uit een plakboek, snapshots van zijn dochtertje Diana, collages van stukjes pakpapier met bloemmotieven. Van Golden's *Compositie met blauwe ruit* is

niet alleen een geometrisch-abstracte compositie, maar ook een geruite zakdoek of tafellaken. Op een enigszins vergelijkbare manier speelt Robert Indiana een spel met de tegenstelling tussen abstract en figuratief. Indiana haalde teksten en getallen van de straat en uit de reclame, ontdeed ze in zijn schilderijen van hun oorspronkelijke context en betekenis en maakte ze tot puur beeld. "Dat spreekt mij zo aan in de schilderijen van Indiana. Ook in mijn werk wil ik dat de teksten in de eerste plaats beeld zijn en dan pas dingen met een betekenis. Mensen moeten de teksten eerst zien en dan pas lezen."

In hetzelfde jaar, 1965, dat Robert Indiana de cijfers zes en acht schilderde als ready-mades, had Elaine Sturtevant haar eerste solotentoonstelling in New York, met werken als *Johns Flag*, *Warhol Flowers*, *Oldenburg Shirt* en *Stella Concentric Painting*. Door op minutieuze wijze bekende kunstwerken (niet alleen schilderijen, maar ook installaties en films die zij helemaal opnieuw in scène zette) van tijdgenoten te kopiëren, stelde zij de relatie tussen origineel en replica aan de orde.

In 1969 maakte zij 25 kopieën van Martial Raysse's '*Peinture à Haute Tension*', een schilderij dat gebaseerd is op een bestaande foto. Het werk leidde tot controverses in de Franse pers over het mogelijke plagiaat van Mrs. Sturtevant, maar in feite was haar werkwijze slechts een logisch vervolg op het hergebruik van beelden uit de media door haar mannelijke collega's, de Pop Art kunstenaars en Nouveaux Réalistes.

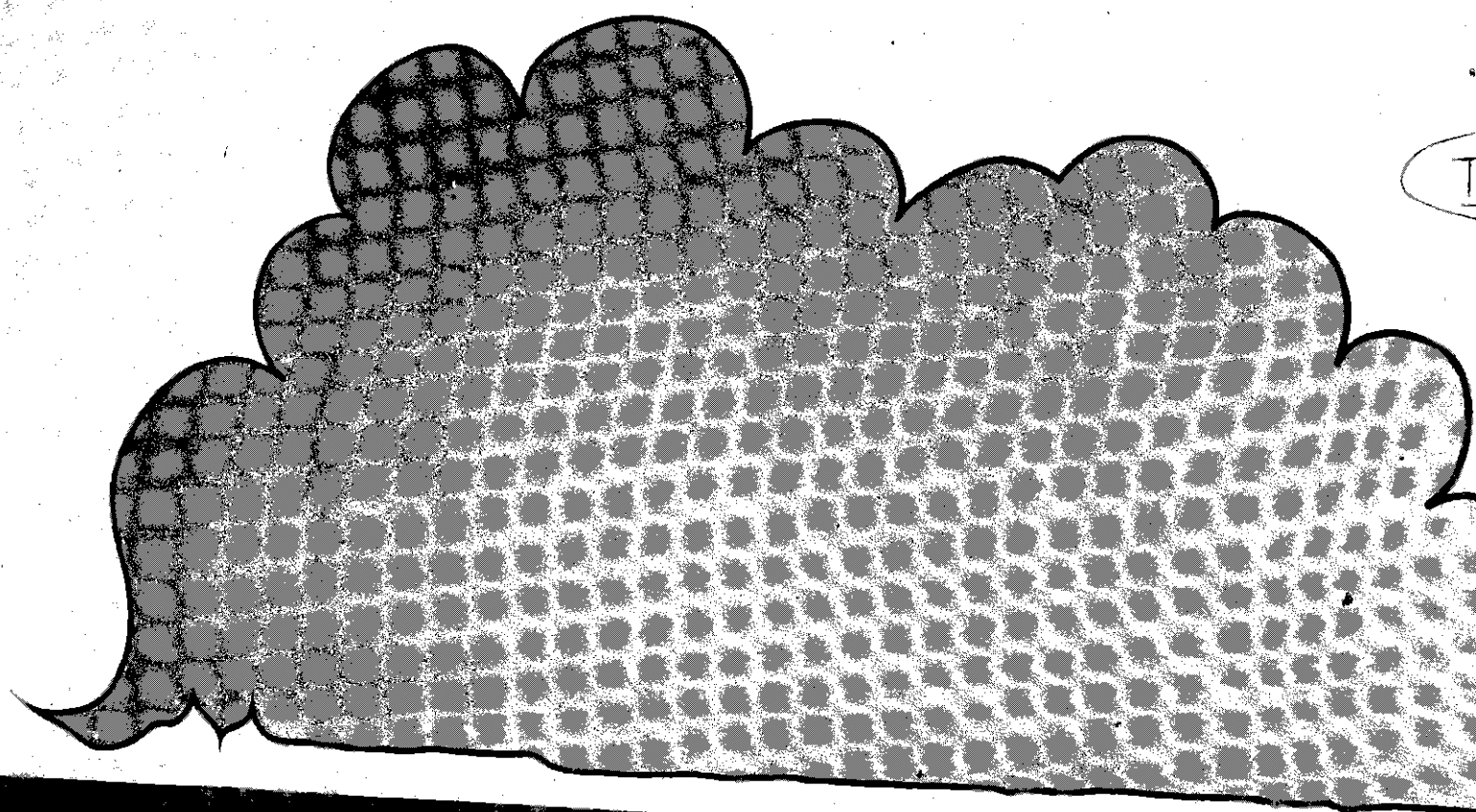
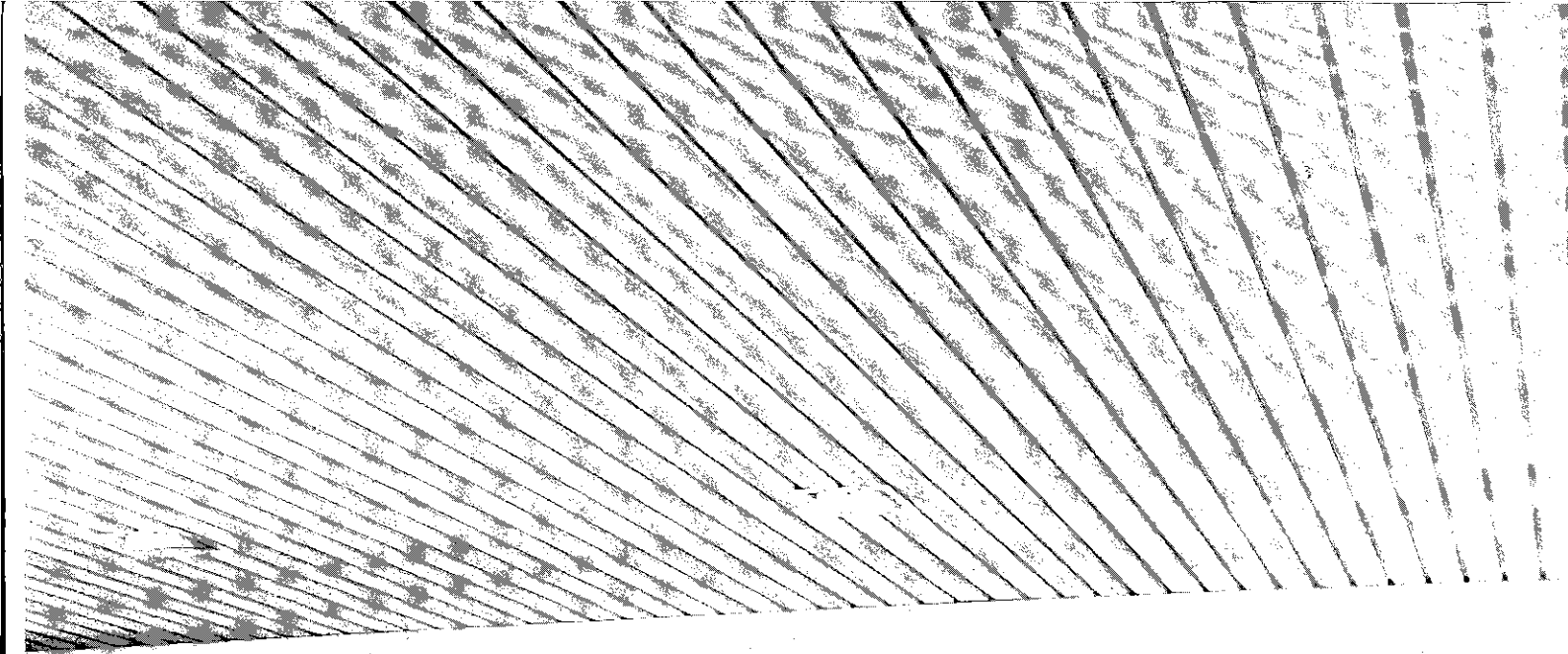
"Veel avant-garde kunst komt voort uit de behoefte om te provoceren, maar ik denk dat er ook een sterke menselijke behoefte is om te amuseren en plezieren."

De lichte, speelse mentaliteit die het werk van Van der Stokker kenmerkt, zie je ook terug in

Martial Raysse's *Encore un Instant de Bonheur*, en de kinderlijke tekeningen van Niki de St. Phalle en in de poëtische en ludieke acties en happenings van Yayoi Kusama. De video *Kusama's Self-Obliteration* (uit 1967, het jaar waarin ze een spiernaakte Jan Schoonhoven beschilderde met groene en rode *polka dots*) documenteert een aantal van haar schilderperformances. Kusama beperkte zich niet tot het rechthoekige doek; ze trok naar buiten en beschilderde bomen, paarden, het water in een rivier, zichzelf en anderen met een decoratief patroon van bontgekleurde stippen. In ander werk bedekte ze gebruiksvoorwerpen en meubelstukken met zachte fallische uitsteeksels. Je herkent erin niet alleen de invloed van Zen en Zero, maar ook van de seksuele en feministische revolutie. Kusama was een kind van haar tijd; haar obsessieve psychedelische werk kon uitstekend gedijen in het culturele klimaat van de late jaren zestig in New York. Maar na terugkomst in Japan kwam ze terecht in een psychiatrische inrichting en verdween ze in de anonimiteit. Ook Martial Raysse trok zich in de jaren zeventig gedesillusioneerd terug uit de kunst. Niki de St. Phalle gaf zich over aan de commercie en legde zich toe op het (lucratief) ontwerpen van kinderspeelplaatsen.

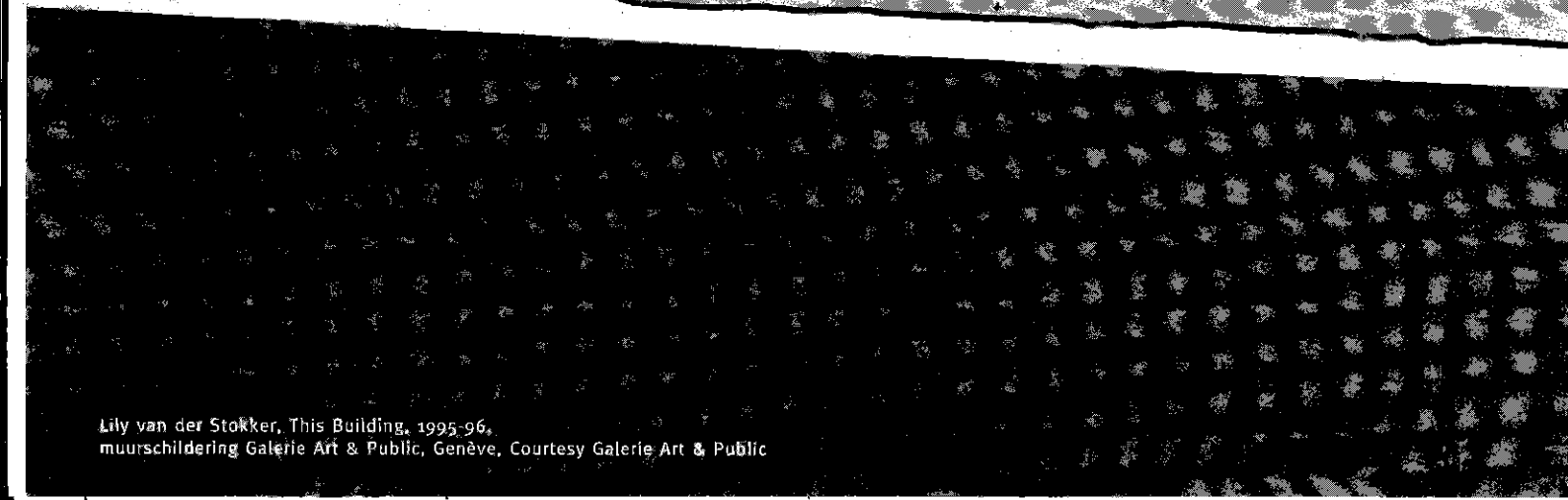
Net als bij Kusama, zijn de schilderijen van

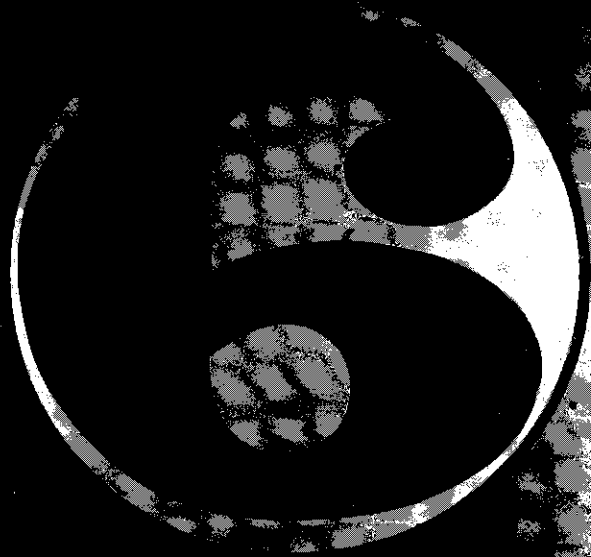
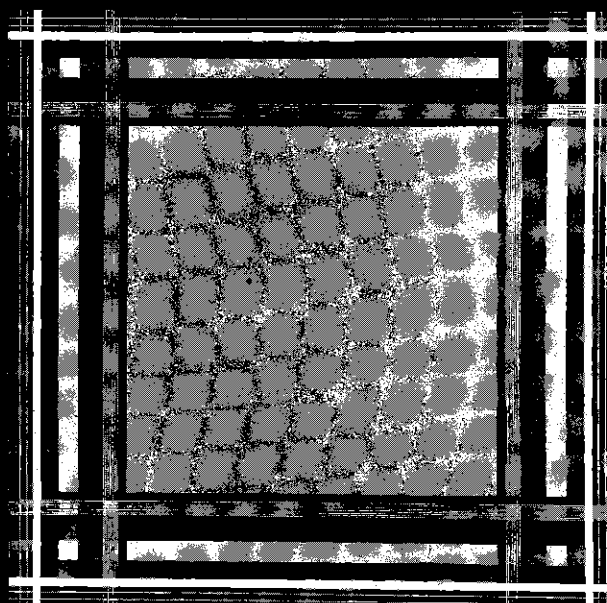
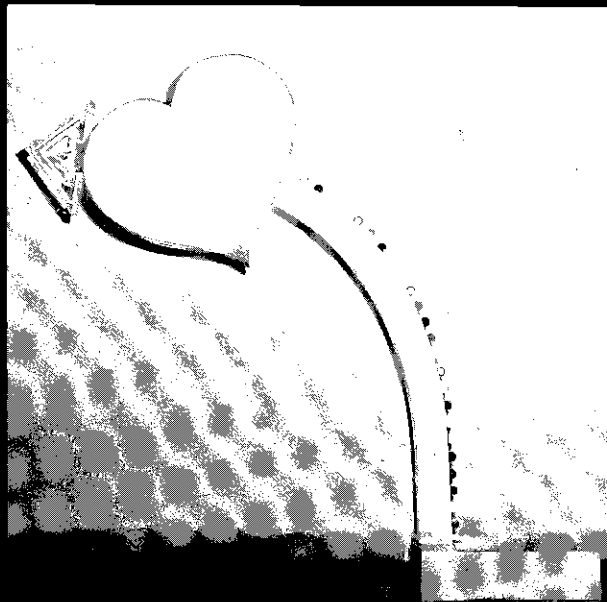
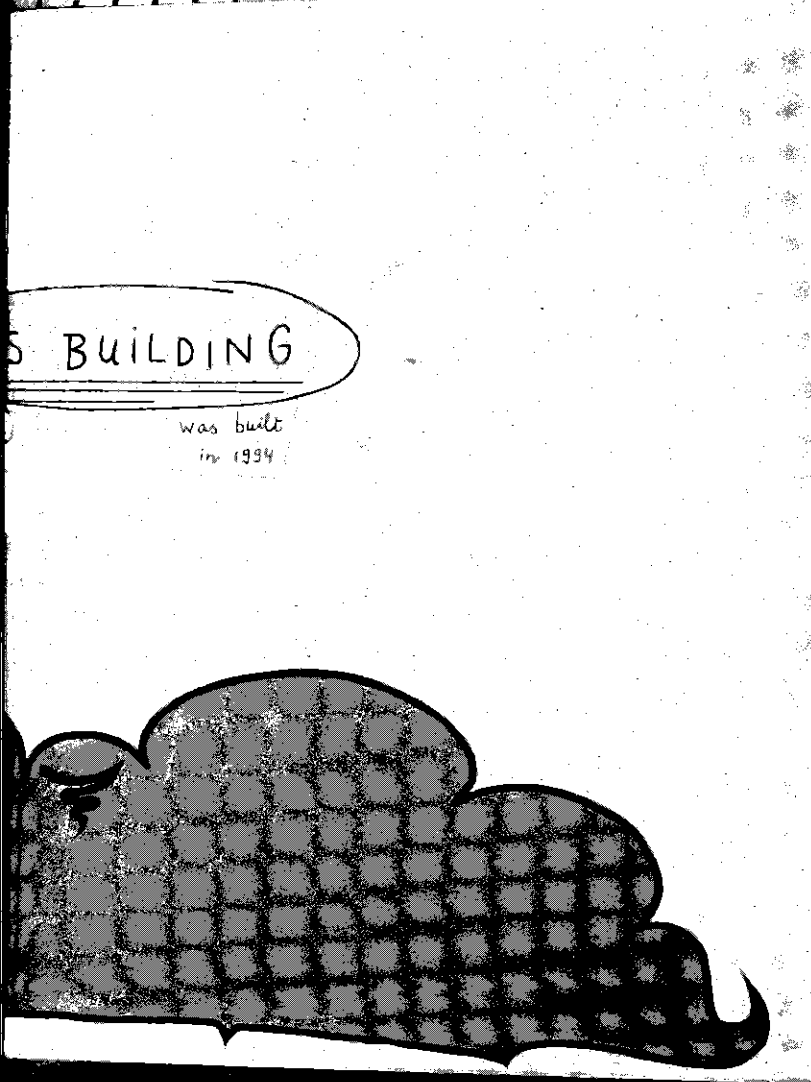
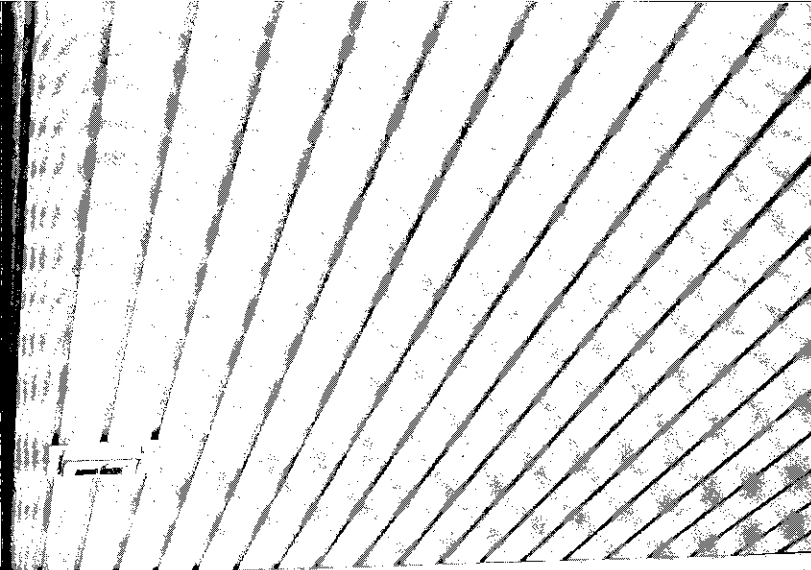

I

Lily van der Stokker, *This Building*, 1995-96,
muurschildering Galerie Art & Public, Genève, Courtesy Galerie Art & Public

Robert Indiana, Six, 1965,
coll. Stedelijk Museum Amsterdam

Daan van Golden, Kompositie met blauwe ruit, 1964,
coll. Stedelijk Museum Amsterdam

Martial Raysse, Encore un Instant de Bonheur, 1965,
coll. Stedelijk Museum Amsterdam

Lily van der Stokker, *Thank you*, 1997, detail muurschildering.

Van der Stokker niet gebonden aan de grenzen van het ezelschilderij. Direct geschilderd op de wand vormen ze een onderdeel van de architectuur van de tentoonstellingsruimte, en leveren daar soms zelfs commentaar op, zoals in *This building was built in 1994*.

Andere werken decoreren de wand met een 'over-all' patroon waarop andere werken getoond kunnen worden (op een expositie in Keulen, 1994, hing een schilderij van Peter Halley op een bloemen-wand van Van der Stokker). Soms functioneren de muurschilderingen, recentelijk ook in combinatie met een meubelstuk, als een 'backdrop', waartegen zich van alles af kan spelen, "Het komt voort uit een verlangen dat mensen in mijn werk gaan zitten, die banken hebben te maken met de behoefte om dingen om mensen heen te bouwen."

1. Indien niet anders vermeld zijn de citaten van Lily van der Stokker ontleend aan een interview met de auteur, 16 juli 1998.
2. Lily van der Stokker in een interview met Cathérine van Houts, *Het Parool*, 17 september 1994.

LILY VAN DER STOKKER

Lily van der Stokker has often said that she is not a daughter of the sixties, that the 'explosions of love', brightly coloured flowers and psychedelic frills in her work have nothing to do with a flower-power revival. And yet she responded enthusiastically to Bureau Amsterdam's suggestion to exhibit three wall paintings alongside works from the 1960s. Together with curator Leontine Coelewijn, she selected works by Daan van Golden, Wim T. Schippers, Martial Raysse and Niki de St. Phalle from the Stedelijk Museum's collection and a video by Yayoi Kusama from a private collection. Why the sixties? "Because they are nice and colourful. Isn't it enough for art to be just that? Where's it written that art has to be deep and meaningful? Can't art just be simple, or nice and cheerful". (1)

Lily van der Stokker received international recognition in the beginning of the 1990s with her large-scale wall paintings. These were striking for their 'girlie' imagery, effusive, fluorescent colours and amusing, sometimes non-sensical texts (*Hoi, Kissy-Kissy, Wonderful*). In interviews she has said that her research areas are love and pleasant imagery and that 'good girls' are a source of inspiration for her. Some interpret Van der Stokker's boundless optimism and (apparent) naivety as provocation. Does she want to mock the rigorous abstraction of Sol Lewitt or the rigid conceptualism of Joseph Kosuth and Lawrence Weiner? She is not interested in ambiguous or cynical comments. She would rather make work that instantly appeals 'to the heart, not the head'. The title of one of her wall paintings for Bureau Amsterdam is *Art Is Easy - to understand*. This can be read as a wish to communicate directly with the public. "Art Is Easy - to understand relates to my desire to

make things that can be understood by everyone." This anti-intellectual approach to art is also characteristic of the work of some of the artists Van der Stokker has selected. In Daan van Golden and Wim T. Schippers she sees a typically Dutch fascination for the normal and the everyday. "I draw much of my inspiration from the boring, everyday world", Van der Stokker said a couple of years ago. (2) This could also have been said by Wim T. Schippers who installed his first solo show in Museum Fodor, Amsterdam (1962-63) as 'rooms of the truly uninteresting'. "The texts in my work often present unnecessary, factual information; information that is important to no one, like the wall painting *This building was built in 1994*", (originally designed and executed on the outside wall of the Art & Public Gallery in Geneva in 1995). As with rumours, you wonder whether or not these texts are true. 'I am 42' is the text in a wall painting she made this year in London. The text for Bureau Amsterdam reads 'Lily + Jack have been living together for 10 years'. Even when enlarged to 2m x 3m, the wall paintings still retain the appearance of spontaneous sketches, intimate notations that seem intended for no one's eyes but those of the artist.

In a highly individual way, Daan van Golden makes his private life, his family and familiar things around him part of his work: scrapbook-photos of Brigitte Bardot, snapshots of his daughter Diana, collages made from flowered paper. Van Golden's *Compositie met blauwe ruit* (*Composition with blue checks*) is a checked handkerchief or tablecloth, as well as being a geometric, abstract composition. Similarly, Robert Indiana plays with the contrasts between the abstract and the figurative. Indiana used

to take texts and numbers from the street and advertising, strip them of their context and meaning in his paintings and thereby transform them into pure images. Van der Stokker: "That's what appeals to me in Indiana's paintings. In my work too I want the texts to function first as images and then as things with meaning. People first have to see the texts and then read them."

In the same year that Robert Indiana painted the numbers six and eight as readymades, 1965, Elaine Sturtevant had her first solo exhibition in New York with such works as *Johns Flag, Warhol Flowers, Oldenburg Shirt* and *Stella Concentric Painting*. By meticulously copying famous artworks by her contemporaries (installations and films - which she completely restaged - as well as paintings), she raised the debate about the relation between the original and the replica. In 1969 she made twenty-five copies of Martial Raysse's *Peinture à Haute Tension*, a painting that was based on an existing photograph. The work led to a controversy in the French press about whether or not Sturtevant had plagiarized Raysse, though her way of working was no more than a logical extension of the work of her male Pop-Art and *Nouveau-Réaliste* colleagues who were re-using images taken from the media.

"A lot of avant-garde art comes from the need to provoke, but I believe that there is also a strong human need to please and have fun." The light-hearted attitude that characterizes Van der Stokker's work can also be seen in Martial Raysse's work *Encore un instant de bonheur*, the child-like drawings of Niki de St. Phalle and the poetic and playful actions and happenings of Yayoi Kusama. The video *Kusama's Self Obliteration* (1967, the year in which she also painted green and red polka dots on a stark-naked Jan

Schoonhoven) documents a number of her painting performances. Kusama did not limit herself to the canvas. She went outside and painted colourful, decorative, dot patterns on trees, horses, river water, herself and others. In other works she covered utility objects and pieces of furniture in soft, phallic protuberances. The influences of Zen and Zero as well as the sexual and feminist revolutions are clearly visible. Obsessive and psychedelic, her work was able to thrive in the cultural climate of late-sixties New York. However, after returning to Japan she was committed to a psychiatric hospital and disappeared into anonymity. Disillusioned, Martial Raysse also withdrew from art. Niki de St. Phalle moved into the commercial world and the lucrative business of designing children's playgrounds.

Like Kusama's, Van der Stokker's work goes beyond easel painting. Painted directly onto the wall, the paintings become part of the architecture of the exhibition space and sometimes comment on it, as in *This building was built in 1994*. Other works decorate the wall with an all-over pattern against which other pieces may be exhibited. (In an exhibition in Cologne in 1994 a painting by Peter Halley was hung on a flower-wall by Van der Stokker.) Sometimes the wall paintings work as backdrops against which all kinds of things can happen. Recently they have been shown in combination with pieces of furniture. "This comes from my desire for people to sit in the work. The couches are about the need to build things around people."

1. Unless stated otherwise, all quotes by Lily van der Stokker are taken from an interview with the author, 16 July 1998.
2. Lily van der Stokker in an interview with Cathérine van Houts, *Het Parool*, 17 September 1994.

Biografie

LILY VAN DER STOKKER

1954, 's-Hertogenbosch

Academie voor Beeldende
Kunsten St. Joost, Breda,
1975-1979

SOLOTENTOONSTELLINGEN (selectie)

1990 Stichting Casco,
Utrecht
1990 Feature, New York
1991 GOED muurschilderin-
gen, Museum Fodor,
Amsterdam
1992 Daniel Buchholz,
Keulen
1992 Winners and Losers,
Galerie Snoei, Rotterdam
1992 Grey Art Gallery, New
York University, New York
1992 Gallery 121, Antwerpen
1992 Feature, New York
1993 Puss-Puss,
Ynlingatan 1, Stockholm
1994 Feature, New York
1994 Art & Public, Genève
1994 Curlique, Galerie van
Gelder, Amsterdam
1995 Art & Public, Genève
1996 Le Consortium, Dijon
1997 Gouverneurstuin,
Assen
1997 Something, Feature,
New York

GROEPSTENTOONSTELLINGEN (selectie)

1990 Spiel der Spur,
Shedhalle, Zürich
1991 No Man's Time,
Villa Arson, Nice
1991 Closed on Monday,
A Calender, Daniel
Buchholz, Keulen
1992 Prospect 1992/
Retrospekt 1968, l'Usine,
Dijon
1992 Multiple Difference,
Galerie Fons Welters,
Amsterdam
1992 I Love You, FRAC
Poitou-Charentes, Hotel
Saint Simon, Angoulême
1993 Phenylovelthylamour,
Daniel Buchholz, Unfair,
Keulen
1993 Wall Drawings,
Air de Paris, Nice
1993 Het Boudoir van PM,
A.I.R., Amsterdam
1993 Vrij Spel,
Gemeentemuseum, Arnhem
1994 Punishment &
Decoration, Galerie
Hohenthal und Bergen,
Keulen

1994 NY-NL-XX,
Gemeentemuseum, Helmond
1994 Wall to Wall,
Southampton City Art
Gallery, Southampton
1994 Babies and Bambies,
Arti et Amicitiae,
Amsterdam
1994 Surface de Reparation,
FRAC, Dijon
1994 Please Don't Hurt Me!,
Galerie Snoei, Rotterdam
1994 Esprit d'Amusement,
Stadtmuseum, Graz
1995 Very, Richard Telles
Fine Art, Los Angeles,
Californië
1995 Zeichen und Wunder/
Signs and Wonders,
Kunsthau, Zürich
1995 Pieces - Meubles,
Galerie Jousse Seguin,
Parijs
1996 Printemps/ Eté 1996,
Groninger Museum
1996 Ab Fab, Feature,
New York
1997 Dramatically Different,
Le Magasin, Grenoble
1997-98 Lovecraft, CCA,
Glasgow en South London
Gallery, Londen
1998 I am 42, Openbare in-
stallatie, Habitat restaurant,
Londen

Nieuwsbrief

U kunt zich abonneren op
de Nieuwsbrief van Bureau
Amsterdam. Als u f. 25,-
overmaakt op girorekening
4500092 t.g.v. Dienst
Musea voor Moderne Kunst
te Amsterdam onder vermelding 'Nieuwsbrief Bureau
Amsterdam' krijgt u de
Nieuwsbrief een jaar lang
toegestuurd. U ontvangt
dan tevens de uitnodigin-
gen voor de openingen.

Colofon

Tekst en redactie: Leontine
Coelewij
Secretariaat: Jan Meijer
Assistentie: Xander
Karskens, Suzanne van de
Ven
Vormgeving: Mevis &
Van Deursen
Druk: Rob Stolk, Amsterdam
Vertaling: Annabel Howland
Met dank aan: Jack Jaeger,
Jan van Asbeck

Stedelijk Museum
Bureau Amsterdam
Rozenstraat 59
1016 NN Amsterdam
tel. 31. (0)20. 4220471
fax. 31. (0)20. 6261730
e-mail: smba@xs4all.nl
geopend van di t/m zo,
11.00 t/m 17.00 uur